Euskal Herriko Ahotsak

ahotsak.com

Pedro Ibarguren Unanue

Bergara, Gipuzkoa (1928)

Aurkibidea

Biografia

Bergarako Goi-auzoko Zaldumendi baserrian jaiotakoa. Aita Zaldumendikoa bertakoa zuen eta ama Elosuko Ibarguren baserrikoa. Baserriko lanetan ibili zen hasieran, baina gerora elektrizitate lanetan ere jardun zuen.

Zintak

BER-164

- **Proiektua**: Deba Eskualdeko Ahotsak - Bergara.

- **Elkarrizketatzailea(k)**: Alberdi Bilbao, Itziar
- **Data**: 2004-04-30
- **Iraupena**: 63 min
- **Euskarria**: MiniDV
- **Kodifikatzailea**: Elortza, Kepa

BER-165

- **Proiektua**: Deba Eskualdeko Ahotsak - Bergara.
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Alberdi Bilbao, Itziar
- **Data**: 2004-04-30
- **Iraupena**: 60 min
- **Euskarria**: MiniDV

Pasarteak

1. Astoa umezain

- **Erref**: BER-164/001
- **Iraupena**: 0:03:14. **Hasi**: 00:00:00. **Bukatu**: 00:03:14
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:
Astoa zuten umezaina. Ume txiki bat banasta bakoitzean jarrita , eta handitxoagoa asto gainean, astoa zelaira bidaltzen zuten larrera. Astoak lan ugari egiten zuten baserrietan. Egun osoa lanpetuta izaten zen astoa.

2. Astoa eta astakumeak

- **Erref**: BER-164/002
- **Iraupena**: 0:03:56. **Hasi**: 00:03:14. **Bukatu**: 00:07:10
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:
Furgonetek ordezkatu zituzten astoen lan asko. 'Kanpos' jarri zioten izena azkenengo astoari. Astakumeen jaiotzeaz mintzatzen zaigu Donato. Asto amak ez omen du erditzen inoren aurrean. Astakumea jaio eta puntukotxe hasten da jolasean.

3. Eibarko plaza

- **Erref**: BER-164/003
- **Iraupena**: 0:03:13. **Hasi**: 00:07:10. **Bukatu**: 00:10:23
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:
Astoak baso garbiketarako ere erabiltzen zituzten. Bizkai aldeko astoak handiagoak dira. Asto txikiak ez omen dira onak bide luzeetarako. Eibarko plazara ere joaten ziren saltzera. Langileak eta aberatsak ere joaten ziren Eibarko plazara erostera.

4. Eibarko "señoritak"

- **Erref**: BER-164/004
- **Iraupena**: 0:02:11. **Hasi**: 00:10:23. **Bukatu**: 00:12:34
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak

Laburpena:
Eibarko "señorita" bat Bergarara ezkondu zen eta bertakoak harritu egin ziren haren erosketak egiteko ohiturekin. Bergarako plaza ez da inoiz plaza handia izan. Bertako bizpahiru baserritar besterik ez da etortzen gaur egun saltzera.

5. Bergara eta Eibar ezberdinak

- **Erref**: BER-164/005
- **Iraupena**: 0:03:22. **Hasi**: 00:12:34. **Bukatu**: 00:15:56
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Bergara eta Eibarren artean ezberdintasun handiak zeuden kaleko ohituretan. Aberats eta pobreen arteko, zein kaletar eta baserritarren arteko ezberdintasunak gutxituaz doaz gaur egun.

6. Baserritar eta kaletarren arteko ezberdintasunak

- **Erref**: BER-164/006
- **Iraupena**: 0:02:07. **Hasi**: 00:15:56. **Bukatu**: 00:18:03
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:
Garai batean baserritarrak eta kaletarrak jai egunetan leku ezberdinetara joateko ohiturak zituzten. Eibarren Uzartzara eta Bergaran Toki Alaira joaten ziren. Kaletarrak ordea, herriko plazara.

7. Ezberdintasun nabarmenak

- **Erref**: BER-164/007
- **Iraupena**: 0:03:08. **Hasi**: 00:18:03. **Bukatu**: 00:21:11
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:
Ba omen ziren baserritar neskak jaietan kalera joateko ohitura zutenak. Donatok dioenez, denak ezkondu gabe geratu ziren. Lehenago asko markatzen zen baserritar eta kaletarren ezberdintasuna.

8. "Chinoak" erosten

- **Erref**: BER-164/008
- **Iraupena**: 0:03:10. **Hasi**: 00:21:11. **Bukatu**: 00:24:21
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak

Laburpena:
Hiru kategoriako eskolan, Hijas de Marían, ibili ziren Karmen eta bere bi ahizpa. "Chino" bat erosteko txakur haundi bat eskatzen zuten eskolan hilean behin, misioetarako. Kanpoko, mantenu erdiko eta barneko ikasleak bereizten zituzten mojen arautegiak.

9. Ahizpa bihurria eskolan

- **Erref**: BER-164/009
- **Iraupena**: 0:03:20. **Hasi**: 00:24:21. **Bukatu**: 00:27:41
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako kontuak

Laburpena:
Carmenen ahizpa Cristinak bihurrikeria handiak egiten zituen eskolan. Donatok ere kontatzen dizkigu bere arrebaren tranpak eskolatik lehenago irteteko.

10. Esaera zaharrak

- **Erref**: BER-164/011
- **Iraupena**: 0:01:55. **Hasi**: 00:30:15. **Bukatu**: 00:32:10
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Esaerak

Laburpena:
Gaztelakoek edozer gauzaz dauzkate ahozko esaerak. Euskaldun esaera batzuk gogoratu dizkigute Ibargurendarrak.

11. "Sacamantecas" eta umetako jolasak

- **Erref**: BER-164/012

- **Iraupena**: 0:02:43. **Hasi**: 00:32:10. **Bukatu**: 00:34:53
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak
- Natura » Meteorologia

Laburpena:
Umeak beldurtzeko erabiltzen zuten "Sacamantecas"en kontua. Urteko sasoi bakoitzak bere jokoa izaten zuen jolaserako. Tortoloska, txirikilletan, puntilikaboka edota tronparekin, jolas bakoitzak bere sasoia zuen.

12. Bildotsak eta tortolosak

- **Erref**: BER-164/013
- **Iraupena**: 0:03:41. **Hasi**: 00:34:53. **Bukatu**: 00:38:34
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Tortolosak bildots garaian lortzen zituzten. Martxotik maiatzera izaten zen lehen bildots denbora. Gaur egun bildots sasoia Gabon aldean hasten da. Bildots bakoitzeko lau tortolos ateratzen ziren.

13. Umetako kontuak

- **Erref**: BER-164/014
- **Iraupena**: 0:03:01. **Hasi**: 00:38:34. **Bukatu**: 00:41:35
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako kontuak

Laburpena:
Tortolosok eskolan margotzen zituzten. Lehen, baserrira kanpokoren bat etortzen zenean, umeak jolasera bidaltzen zituzten, lasai berba egiteko. Umeek ate ostean gordeta entzuten zuten. Arrosario orduan, umeek ez zuten izaten inor kanpora bidal zitzan.

14. Arrosario santua

- **Erref**: BER-164/015
- **Iraupena**: 0:01:58. **Hasi**: 00:41:35. **Bukatu**: 00:43:33
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak

Laburpena:
Bukaezinak omen ziren arrosarioak. Lanen bat eginaz bat errezatzen zuten. Letaniak belauniko errezatzen ziren.

15. Aitajaunaren ipuinak

- **Erref**: BER-164/016
- **Iraupena**: 0:02:08. **Hasi**: 00:43:33. **Bukatu**: 00:45:41
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Kultur transmisioa
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

Laburpena:
Aitajauna omen zen ipuin-kontalaria. Sorgin txikiak eta Juanito Txisturen ipuinak kontatzen zituen.

16. Haizeak, hodeiak eta konjuruak

- **Erref**: BER-164/017
- **Iraupena**: 0:02:46. **Hasi**: 00:45:41. **Bukatu**: 00:48:27
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Ohiturak eta sinesmenak

Laburpena:
Aitajaunak bazituen haize bortitzentzako esplikazioak. Hodeia zetorrenean, San Migelko kanpaiak abisatzen zuen, abadeak konjurua egin, eta etxean kandela jartzen zen.

17. Eguraldia eta garia

- **Erref**: BER-164/018
- **Iraupena**: 0:02:30. **Hasi**: 00:48:27. **Bukatu**: 00:50:57
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Garia
- Natura » Meteorologia

Laburpena:
Hodei kanpaiaren hotsa ekaitzaren neurriaren araberakoa izaten zen. Ogia mahairatzean gurutzea egiten zitzaion; ogi pusketaren bat lurrera erortzen bazen, jaso eta muin egiten zitzaion. Gaur egun berriz, ogi zakukadak bota egiten dituzte.

18. Garia eta erlijioa

- **Erref**: BER-164/019
- **Iraupena**: 0:03:58. **Hasi**: 00:50:57. **Bukatu**: 00:54:55
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Garia
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak
- Erlijioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Beste batzuk

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:
Gariak lan asko ematen zuen. Zemendian (azaroan) ereiten zen. Zemendiko bigarren egunean, Santa Mariñako Arimen Eguna zen, hiru meza ilarako eguna. Gari hazia bedeinkatu ondoren, praka zuriak jantzita erein behar izaten zuten.

19. Lehengo lihogintza

- **Erref**: BER-164/020
- **Iraupena**: 0:02:47. **Hasi**: 00:54:55. **Bukatu**: 00:57:42
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Ibargurendarren aitak ezagutu zuen lihoa soroan, ez ordea bere seme-alabak. Lihoa lantzearen "ehunak ehun lan" prozesua azaltzen digu Donatok.

20. Lihoa ehundu etxetik kanpo

- **Erref**: BER-164/021
- **Iraupena**: 0:03:05. **Hasi**: 00:57:42. **Bukatu**: 01:00:47
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Argindarrik ez zegoenean, argimutilekin konpontzen ziren. Liho haria etxean egiten zen, baina ehuntzera etxetik kanpo eramaten zuten, Antzuolara eta. Ehunezko prakak zutik geratzen omen ziren ohe ondoan.

21. Artoa eta garia

- **Erref**: BER-164/022
- **Iraupena**: 0:01:31. **Hasi**: 01:00:47. **Bukatu**: 01:02:18
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Garia

Laburpena:
Garia ereiteko artoa kendu behar zen sorotik. Batzuetan, presaren puruz, artoa ondo heldu gabe jasotzen zuten. Artoa jasotzen zenean, etxean pilatzen zen gero zuritzeko.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-11-27

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com